

TÜRKİYE'DE İBN HALDUN ÜZERİNE YAPILMIŞ LİSANSÜSTÜ TEZLERİN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

BIBLIOMETRIK ANALYSIS OF GRADUATE THESIS WRITEN ON IBN KHALDUN IN TURKEY

Saime KAVAKCI

Sakarya Üniversitesi, İslam Ekonomisi ve Finansı EABD Doktora Öğrencisi, SAKARYA
(saimekavakci@gmail.com)

Fatih YARDIMCIOĞLU

Sakarya Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Maliye Bölümü, SAKARYA
(fatihyardimcioğlu@gmail.com)

ÖZ

Bibliyometrik araştırma; belgelerin, tezlerin ve yayınların belirli özellikleri incelenerek bilimsel katkılara ilişkin çeşitli veriler elde edilmesidir. Araştırma sonucunda elde edilen bu verileri analiz ederek, bireylerin ve kurumların verimliliği ölçülebilir. Çalışmamızda ülkemizde İbn Haldun ile ilgili yazılan tüm tezler analiz edilmiştir. Belirli arama kriterleri gözetilerek, Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi veri tabanından 67 adet yüksek lisans ve 15 adet doktora tezi tespit edilmiştir. Amacımız bu tezleri nicel değerlerine göre inceleyerek ülkemizde İbn Haldun ile alakalı yapılan lisansüstü tezlerin genel bir haritasını çıkarmaktır. Bunun için veri olarak, tezlerin savunulduğu yıl, danışmanları, danışman unvanları, yazar cinsiyeti ve diğer verileri göz önünde tutarak analizler yapılmıştır. Bunun yanı sıra hazırlanan tezler anabilim dalları altında gruplandırarak tezlerin içeriğine dair bilgiler sunulmuştur. Çalışmanın neticesinde Türkiye'de İbn Haldun ile ilgili çalışmaların birçok akademik alana yayıldığı bilgisine ulaşılmıştır. Yapılan çalışmalar yıllar itibarıyla artış göstermekle birlikte yeterli düzeye ulaşmamıştır. Bu çalışma İbn Haldun ile ilgili çalışmalar yapacak araştırmacılara hem ön bilgi vermesi hem de çalışma alanlarına yönlendirmesi açısından önem taşımaktadır.

Anahtar Sözcükler: İbn Haldun, Bibliyometrik Analiz, Tez, Ulusal Tez Merkezi

ABSTRACT

Bibliometric research refers to the acquisition of diverse data on scientific contributions by examining the specific characteristics of documents, theses and publications. By analyzing these data, the productivity of individuals and institutions can be measured. In our study, all postgraduate dissertations written about of Ibn Khaldun written in Turkey have been analyzed. Based on the specific search criteria, 67 master's degree and 15 doctoral thesis were determined from the database of National Higher Education Council (YÖK) National Thesis Center. The aim of this study is to examine these theses according to their quantitative values and to draw a general map of the postgraduate theses related to the Ibn Khaldun in Turkey. We tried to do this by supervisors, supervisors' titles, author gender and other data for the year in which theses

were defended as data. In addition to this, the theses was presented by grouping them under department. According to this study, it noticed that the studies related to Ibn Khaldun were spread into many different academic fields. The number of the studies has increased over the years although they have not reached a sufficient level yet. This study is significant for providing preliminary information to the researchers who would like to study on topics related to Ibn Khaldun and directing them to the specific research areas.

Keywords: *Ibn Khaldun, Bibliometric Analysis, Theses, National Thesis Center*

1. Giriş

Bir alanda yapılmış yayınların çeşitli yöntemlerle analiz edilmesine ve bilimsel amaçlı çalışmaların değerlendirilmesine olanak sağlayan belge incelemesine dayalı çalışmalar bibliyometrik araştırmalar olarak ifade edilmektedir (Coşkun vd., 2014:381; aktaran Beşel ve Yardımcıoğlu, 2017: 134). Bibliyometrik yöntemler bilimsel çalışmaların analiz edilerek içerik, sonuç ve etkinliklerinin belirlenmesini sağlamaktadır. Bilimsel çalışmaların bibliyometrik analizi genelde söz konusu alandaki tezlerin veya seçilmiş bir derginin analizi ile gerçekleştirilmektedir (Beşel ve Yardımcıoğlu, 2017: 134-135).

İbn Haldun hakkında yapılmış, erişilebildiğimiz iki bibliyometrik çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmalardan ilki "İbn Haldun Üzerine Bir Bibliyografya Çalışması" başlıklı makaledir. Bu çalışma iki bölümden oluşmaktadır. Yazar Topçuoğlu çalışmayı, "Büyük bölümü O.D.T.Ü. Kütüphanesinde hazırlanan bu çalışma 550'ye yakın kitap ve makaleyi içermekte. Birinci bölümde araştırmacılara asıl kaynak olabilecek İbn Haldun'un özgün eserleri ve bunların çevirilerinin bir listesi verilmekte. İbn Haldun'u ya da en önemli eseri Mukaddime'yi konu edinen kitap ve makaleler ikinci bölümde yer almaktadır." (Topçuoğlu, 1983: 201) şeklinde özetlemektedir.

Bir diğer çalışma, Yıldırım'a ait olup "Türkiye'de İbn Haldun Üzerine Yapılan Çalışmalar" başlığını taşımaktadır. Çalışmada Yıldırım, Topçuoğlu (1983)'e atıfta bulunarak kendi çalışmasının Topçuoğlu'nun makalesinin güncellemesi olduğunu ve ağırlıklı olarak Türkçe eserlere yer verdiğini belirtmektedir. Yıldırım çalışmayı, "Türkçedeki İbn Haldun çalışmalarının yayınlanmış olanlarından önemli bir kısmını ele alarak kısaca tanıtmaya gayret ettik -tamamen olmasa da büyük ölçüde- yayın tarihlerini dikkate alarak Osmanlı ve Cumhuriyet dönemlerindeki araştırmaların kronolojik seyrini takip etmeye çalıştık. Makalemizin sonunda ise Türkçedeki İbn Haldun çalışmalarının bir dökümünü sunduk. Bu bibliyografya, ulaşabildiğimiz kitap ve makaleler ile basılmamış tezlerden oluşmuştur." (Y. Yıldırım, 2001: 141) sözleriyle anlatmaktadır.

İbn Haldun'un ortaya koyduğu fikir ve düşünceler geçmişte olduğu gibi günümüz akademik dünyasının birçok alanına ışık tutmaktadır. Bu açıdan İbn Haldun hakkında çalışma yapacak kişilerin alanlarına ait çalışmaları görmesi önemlidir. Bu araştırma ile Türkiye'de İbn Haldun üzerine yapılmış lisansüstü tezleri toplu bir bakış açısıyla bakabilmek ve bu akademik serüven hakkında ilgililere bilgiler sunmak amaçlanmaktadır. Tezlerin yıllara göre dağılımı, yapıldıkları üniversiteler, tez yazarlarının cinsiyet dağılımı, danışman dağılımı, danışman unvanı dağılımı, izin durumu dağılımı, en az ve en çok sayfa sayısı, sayfa aralığı dağılımı, başlık ve özetlerde en sık kullanılan kelimeler gibi bilgileri sunarak İbn Haldun ile ilgili lisansüstü çalışmalarının haritasını çıkarmak hedeflenmiştir.

Çalışmada, Türkiye' de Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) tarafından hizmet veren "Ulusal Tez Merkezi" sisteminden ulaşılan bilgiler değerlendirilmektedir. Çalışma iki bölümden oluşmaktadır.

İlk bölümde erişilen 82 lisansüstü tez, yazarlara, danışmanlara, üniversite, anabilim dalı ve yıllara göre sınıflandırılıp değerlendirilmektedir. İkinci bölümde erişilen tezler anabilim dallarına göre sınıflandırılarak bu tezlerin içerikleri incelenmektedir.

Çalışma İbn Haldun üzerine yapılmış çalışmaların yönlendiği alanları ve içeriklerini görme açısından önemlidir. Bu çalışmanın gelecekte yapılacak lisansüstü tez ve akademik çalışmalarda araştırmacılara ve akademisyenlere yön göstererek önemli bilgiler sunacağı düşünölmektedir. Çalışmanın konusu olan birtakım tezlere erişilemeyip, içeriği hakkında bilgi edinilememiş olması çalışmanın sınırlılığını oluşturmaktadır.

2. İbn Haldun'un Hayatı ve Eserleri

Orijinal bir Arap düşünürü olan İbn Haldun, (Tunus'ta 1332 doğup 1406'da Kahire'de öldü) Kuzey Afrika Müslöman Dünyasının, özellikle Mağrib olarak bilinen Tunus ve Akdeniz bölgesindeki tümevarımsal düşünöceden etkilenmiştir (Choudhury, 2016: 2).

İbn Haldun medeniyetleri konu edinen bir ilmin kurucusudur. şentürk (2006)'a göre İbn Haldun'un böyle bir projeye girişmesinde, Mağrib'ten Meşrik'a (bu günkü ifadesiyle, İspanya, Kuzey Afrika ve Orta Doğu'ya) içinde yaşadığı çok medeniyetli bir toplumdaki çatışma ve değişmeler çok önemli bir rol oynamıştır (şentürk, 2006: 267-268).

İbn Haldun'un hayatının büyük bir kısmında geçimini Ezher gibi döneminin önde gelen eğitim kurumlarında Fıkıh dersi vererek ve hâkimlik yaparak sağlayan bir Maliki baş kadısı olarak geçirmiştir. (şentürk, 2006: 267). İbn Haldun'un lakabı olan "veliyyuddin" bu sebeple kendisine verilmiştir. İlk kadılığı sürecinde adalet konusundaki net tavrı sebebiyle pek çok kişiyle arası açılmış ve görevden alınmıştır. Bir süre müderrislik olarak görev yapsa da kadılık görevine ilerleyen zamanlarda tekrar geri dönmüştür (Yıldırım, 1990: 17-18).

İbn Haldun Fıkıh geleneğine mensuptur. Aynı zamanda kendisi Umran ilminin kurucusudur. İbn Haldun'un, önceden var olan fakat kendisine orijinal bir anlam yüklediği, aynı zamanda yeni bir bilim olarak tanıttığı Umran'ın, bireyin ve toplumun gelişimi ve gerilemesi üzerindeki etkilerini inceler (şentürk, 2006: 266). şerif Mardin'in (2006: 208) belirttiği gibi, İbn Haldun'un kurmaya çalıştığı sistemin temeli, toplumu ayakta tutan harcın, insanlar arası bir mukavelenin sonucu olmayıp topluluk içinde yaşamanın bir birlikte yaşama öğesi olarak anlatılmasıdır (Oruç, 2010: 129).

İbn Haldun'un hayatı genel hatlarıyla üç döneme ayırabilir: İlk dönem eğitim ve öğretimde önemli olan ve yirmi yıl süren çocukluk ve gençlik dönemidir. Yirmi üç yıl kadar süren ikinci dönem ise çalışmalarını devam ettirmekle birlikte çeşitli siyasi görevlerde bulunduğu dönemdir. Üçüncü ve son dönem ise (31 yıl kadar) özellikle yüksek seviyede olmak üzere çeşitli görevler üstlenmekle birlikte bir bilim insanı olarak hayatını tamamlamıştır. (Gün, 2002: 11-12)

İbn Haldun'a ait eserler şu şekildedir; (Y. Yıldırım, 1990: 18-19)

- Kitabu'l-İber
- Lubabu'l-Muhassal fi Usuli'd-Din: Fahreddin Razi'nin "Muhassal adıyla meşhur kelimelerin kısaltılmışıdır.
- şifa'u-Sail li Tehzibi'-Mesail: Tasavvuf hakkındadır.
- Bürde kasidesinin şerhi

- Mantık Risalesi
- Matematiğe dair risale
- Şiir ve kasidelere dair risale
- İbn'î Hatib'in fıkıh usulüne ait Recez'inin şerhi.

3. Yöntem ve Literatür İncelemesi

Bibliyometri; bilimsel yayınları ölçmek ve analiz etmek için matematiksel ve istatistiksel metotların kullanıldığı bir yöntemdir (Zan, 2012: 19). Bibliyometri, akademik yayınların çeşitli unsurlarının sayısal analizler ve istatistikler yardımıyla incelenmesi ile ilgilenmektedir. Bibliyometri, bilimsel çalışmaların, yazar, konu, atıf yapılan yazar, atıf yapılan kaynaklar gibi verilerin istatistiksel olarak incelenmesi ile ilgilenmekte, elde edilen istatistiksel sonuçlar doğrultusunda belirli bir disipline ait genel yapının ortaya konmasını mümkün kılmaktadır (Zan, 2012: 15).

[Polanco,1995] bibliyometrik yöntemi; tanımlama, değerlendirme ve araştırmanın izlenmesi şeklinde tanımlamaktadır. Belirli bir alanı çevreleyen araştırmayı tanımlayabilir veya benzer şekilde, belli bir organizasyonun araştırma çıktısının miktarını ve odağını tanımlar. Değerlendirme yöntemi olarak kullanıldığında, teknolojinin etkisi veya bir yazarın, organizasyonun araştırmanın etkinliğini belirlemeye yardımcı olabilir. Son olarak, bir izleme aracı olarak işlev görür ve zaman içerisinde araştırma alanının etkinlik düzeyini izleyebilmek için kullanılabilir (Ziegler, 2009: 14).

Bibliyometrik yöntemin tercih edilme sebepleri; (Library Publicaton, 2014)

- Grup araştırmalarında veya kişisel araştırmalarda araştırmacının önemini ve etkisini tanımlar.
- Araştırmanın güçlü ve zayıf yönlerini tanımlar.
- Konu ile ilgili en çok çalışma yapan dergileri belirler.
- Konu ile ilgili en çok çalışma yapan araştırmacıları belirler.

Bibliyometrik yöntemin sorunları ve sınırlamaları; (Library Publication, 2014)

- Atıf modellerindeki farklılıklar disiplinler arasındaki araştırma çıktılarında farklılıklara neden olabilir.
- Sanat, beşerî bilimler ve sosyal bilimler gibi bazı disiplinler daha az bibliyometrik dergi makale atıfları üzerinde duruluyor.
- Bir kâğıttaki atıf pozitif olmaktan ziyade negatif olabilir ama atıf olarak sayılabilir.
- Bibliyografik verileri toplamak için kullanılan araçlar tüm araştırma alanlarını kapsamayabilir ve tüm yayınları endekslemeyebilir. Sonuçlar, kullanılan araçlara bağlı olarak değişir.
- Sistemde uygunsuz bir şekilde, kendi kendine alıntı yapan araştırmacılar tarafından manipüle edilmesi, birçok makaleye vb. veriyi bozabilir.
- Deneyimli araştırmacılar kariyerinin başındaki araştırmacılara göre daha fazla çıktı üretmiş olacakları için, avantajlı olacaklardır. Bu yüzden kariyerlerinde aynı seviyede olanları karşılaştırmak önemlidir.

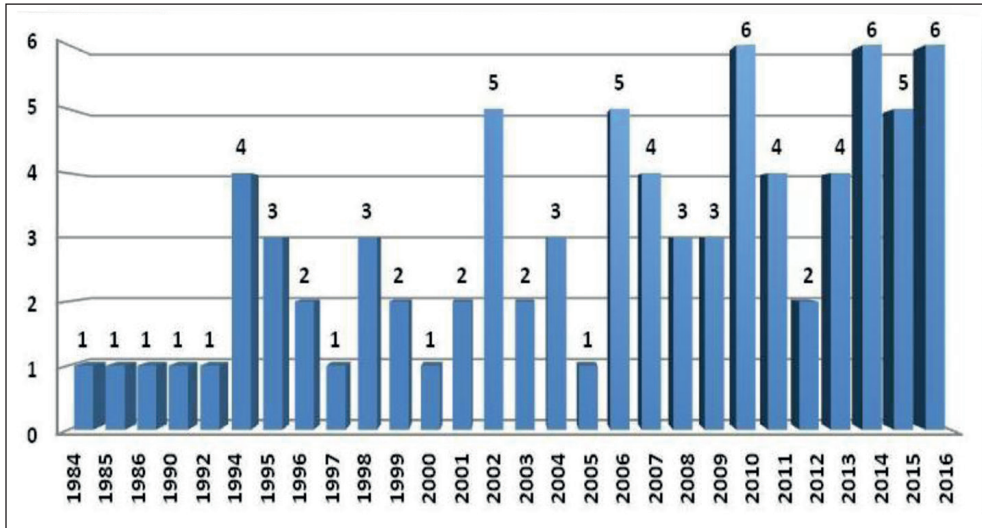
Bu çalışmada belge inceleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem ile incelenen belgeler çalışmanın içeriği doğrultusunda sınıflandırılmıştır. Çalışmanın veri setini oluşturan belgelere YK tarafından hizmet veren "Ulusal Tez Merkezi" sisteminden ulaşılmıştır. Elde edilen belgelerde (lisansüstü tezler) yer alan veriler; yıllar, lisansüstü durumu, üniversite, anabilim dalı, bilim dalı, enstitü, cinsiyet, erişim durumu, tez danışmanları ve unvanlarına göre sınıflandırılmıştır. Çalışmada yer alan veriler ayrıca konulara göre ayrılmakta ve içeriğine ilişkin bilgi verilmektedir.

4. Bulgular

Çalışmanın bu kısmında İbn Haldun zerine yazılmış lisansüstü tezlerin bibliometrik analizine ilişkin değerlendirmelere yer verilecektir.

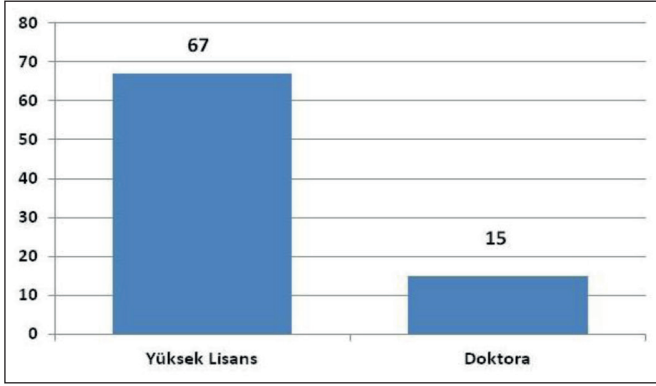
4.1. Tezlerin Yıllara ve Lisansüstü Durumuna Göre Dağılımı

İbn Haldun hakkında yapılan lisansüstü tezlerin sayıları aşağıdaki grafikte gösterilmektedir.

Grafik 1: Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Grafikte, 1984 yılı itibari 2016 yılına kadar yaklaşık her sene Türkiye'de bir lisansüstü tez yapıldığı görülmektedir. Ayrıca bu tezlerin yıllar itibariyle artış göstermesi bu alana ilginin son dönemde arttığı şeklinde yorumlanabilmektedir. Yapılan bu tezler ayrıca aşağıda yer alan grafikteki şekliyle gruplandırılmaktadır.

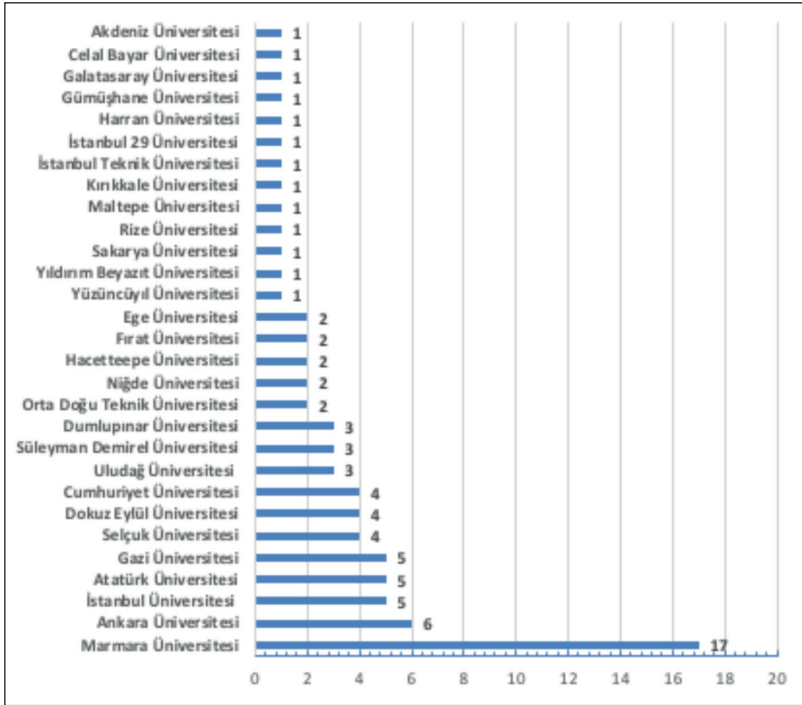

Grafik 2: Tezlerin Lisansüstü Durumuna Göre Dağılımı

Türkiye'deki lisansüstü tezlerinin genel toplamında yüksek lisans tezleri doktora tezlerine oranla fazladır. Bu grafikte de İbn Haldun hakkında yapılan lisansüstü tezlerin yüksek lisans derecesinde yoğunlaştığı görülmektedir.

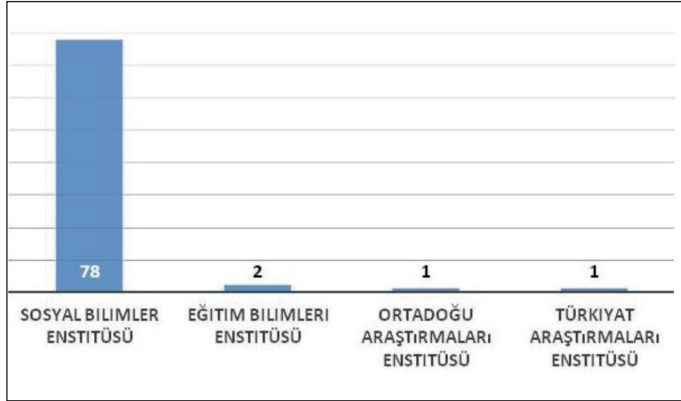
4.2. Tezlerin Üniversite ve Anabilim Dalına Göre Dağılımı

Tezlerin üniversiteler düzeyinde dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmektedir.

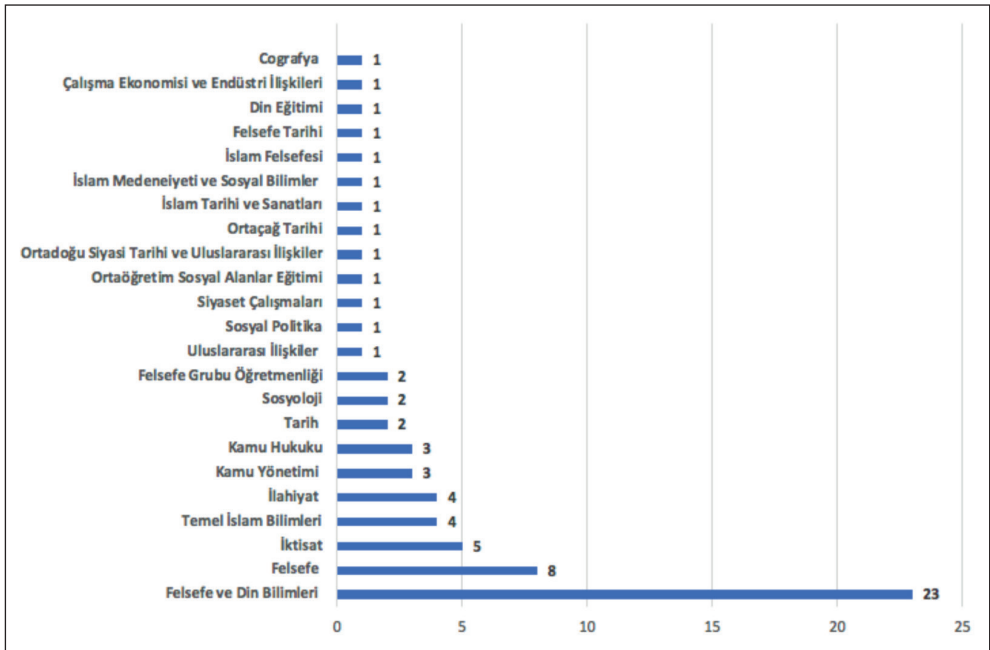
Grafik 3: Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

İbn Haldun hakkında en çok lisansüstü tez Marmara Üniversitesinde yapılmıştır. Bu oran diğer üniversitelere nispeten oldukça yüksektir. Bu üniversitede İbn Haldun üzerine özel çalışma yapıldığı sonucuna varılmaktadır. Tezlerin yapıldığı enstitülerin gruplandırıldığı grafik aşağıda yer almaktadır.

Grafik 4: Tezlerin Enstitülere Göre Dağılımı

Grafikte görüldüğü üzere en çok tez Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde gerçekleştirilmiştir. Bunun dışında başka enstitülerin de yer alması konunun çeşitliliğini görmek açısından önemlidir. Aşağıdaki grafikte tezler Anabilim dallarına göre sınıflandırılmaktadır.

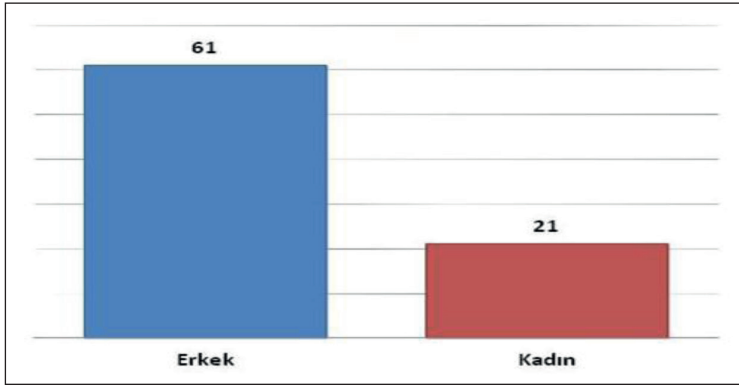

Grafik 5: Tezlerin Anabilim Dalına Göre Dağılımı

Toplamda ulaşılan 82 tezde gerek eski tarihli tezler olması gerekse erişim olmayan tezlerde belirtilmemesi sebebiyle bazı tezlerin anabilim dallarına erişilememiştir. Erişilen tezlerin anabilim dallarının sonuçlarına bakıldığında ise çeşitliliğin fazla olduğunu görmek mümkündür. Bunda çalışmanın başında da belirtildiği üzere İbn Haldun'un çeşitli alanlarda çalışmaları ortaya koyması etkilidir. Tüm bunların dışında en çok tezin Felsefe ve Din bilimleri alanında yazıldığı görülmektedir.

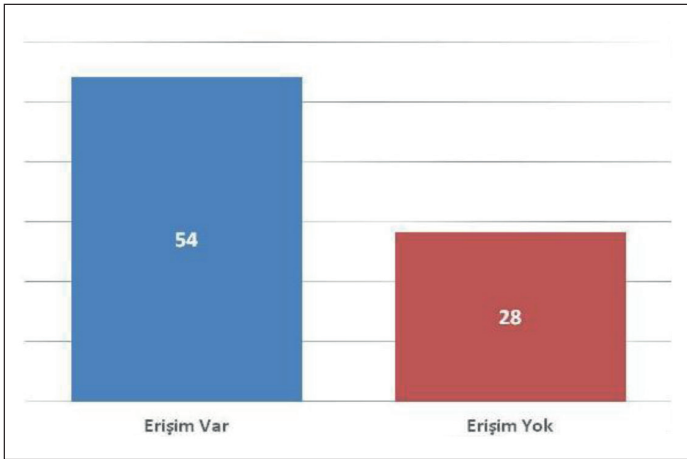
4.3. Yazarın Cinsiyetine ve Tezin Erişim Durumuna Göre Dağılım

Aşağıda yer alan grafikte tez yazarları cinsiyetlerine göre gruplandırılmaktadır.

Grafik 6: Yazarların Cinsiyetine Göre Dağılım

Tez çalışmalarında, bazı alan ve konular belli cinsiyetlerin yoğunlaştığı görülmektedir. Bu, alanın çekiciliği, zorluğu, güncelliği gibi faktörleri anlamak için önemlidir. İbn Haldun hakkında yapılan tezlere bakıldığında ise erkeklerin daha fazla olduğu görülmektedir. Ama bu oran akademik çalışmalarda genel sayı itibarıyla aynı olduğu için buradaki dağılımın orantılı olduğu düşünülmektedir. Aşağıda yer alan grafikte tezler, erişim durumlarına göre sınıflandırılmaktadır.

Grafik 7: Tezlerin Erişim Durumuna Göre Dağılım

Yukarıdaki grafikte yer alan dağılım, akademik çalışmalar için bir sonuç ifade etmese de yazarların çalışmalarını paylaşma noktasındaki tavırlarını görmek açısından önemlidir. Bu grafiğe göre çalışmalara büyük oranda erişim bulunmaktadır.

4.4. Tez Çalışmalarının Danışmanlarına ve Unvanlarına Göre Dağılımı

Yapılan tezlerin danışmanlara göre dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmektedir

Tablo 1: Tez Danışmanlarına Göre Dağılım

İsim	Sayı	İsim	Sayı
Ahmet Arslan	2	A. Nuri Yurdusev	1
Ali Coşkun	2	Abdurrahman Kurt	1
Bünyamin Duran	2	Abdülkerim Bahadır	1
Hanîfî Özcan	2	Alaeddin Dinç Alada	1
Necip Taylan	2	Ali Akdoğan	1
Nejdet Durak	2	Ali Durusoy	1
Remzi Demir	2	Ayhan Bıçak	1
Zeki Arslantürk	2	Birden Güngören Bulgan	1
Niyazi Öktem	1	Cahit Baltacı	1
Cemalettin Şahin	1	Said Öztürk	1
Emel Koç	1	Selçuk Mülayim	1
Erdal Tanas Karagöl	1	Serdar Sağlam	1
Erkan Akın	1	Süleyman Bolay	1
Esra Atalay	1	Şaban Haklı	1
Eyüp Bekiryazıcı	1	Şamil Dağcı	1
Fahrettin Olguner	1	Taner Demirkol	1
Fusun Üstel	1	Temel Yeşilyurt	1
Hasan Aslan	1	Tuncay Zorlu	1
Hayati Hökelekli	1	Vehbi Başer	1
Hilmi Karaağaç	1	Yasin Ceylan	1
Hülya F. Baykal	1	Yaşar Aydınli	1
Hüsamettin Yıldırım	1	Murat Ağarı	1
İbrahim Arslanoğlu	1	Murat Tımay	1
İsmail Çalışkan	1	Murtaza Korlaelçi	1
Kasım Şulul	1	Musa Taşdelen	1
Kasım Turhan	1	Mustafa Fayda	1
Kemal Sözen	1	Mümtaz'er Türköne	1
Kutsi Kahveci	1	Müslim Akdemir	1
Mehmet Bayrakdar	1	Rasim Yılmaz	1
Mehmet Bayyigit	1	Recai Doğan	1
Mehmet Cüneyt Kaya	1	Nevin Ergan (Güngör)	1
Mehmet Şakir Yılmaz	1	Nevzat Güldiken	1
Mehmet Zeki Aydı	1	Nuri Adıgüzel	1
Muhittin Macit	1	Osman Bilen	1
Osman Gazi Özgüdenli	1	Ömer Mahir Alper	1
Yusuf Balcı	1	Zekeriya Kitapçı	1

5. Tezlerin Konularına Göre Dağılımı

5.1. Anabilim Dallarına Göre Tez Konularının Dağılımı

5.1.1. Coğrafya Anabilim Dalında Yapılan alışmalar

(Belge, 2016)	Tez alışmasında İbn Haldun'un beşer coğrafya görüşlerine yer verilmektedir. Bu bağlamda, İbn Haldun'un Mukaddime isimli eseri ele alınmaktadır. Aynı zamanda İbn Haldun'un görüşleri kendisinden asırlar sonra ortaya çıkan modern coğrafyadaki görüşler ile mukayese edilmektedir.

5.1.2. Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalında Yapılan alışmalar

(Yetim, 1994)	alışma Mukaddime 'deki devlet telakkisinin, devletin sosyal siyaset messeslerinin en büyüğü olması bakımından bir tahlili niteliğindedir. Çalışmanın yapıldığı dönemde Türkiye gündeminde yer alan konulara da değinilmektedir. Kalkınmada maddi-moral faktörlerin önem derecesi, asabiyetin kaybolup kaybolmadığı, cemiyetteki birlik ve czlme, zelleştirme ve faiz gibi konulara yer verilmektedir.

5.1.3. Din Eğitimi Bilim Dalında Yapılan alışmalar

(Gün, 2002)	alışma, İbn Haldun'un din eğitimi ile ilgili görüşlerinin ortaya konulması ve günümüz din eğitimcilerinin görüşleriyle mukayese edilebilmesine imkn sağlamak için yapılmıştır. Araştırmada, İbn Haldun'un din eğitimi ile ilgili görüşlerinden önce genel eğitim konularını ele alışı ve bu konudaki görüş ve nerileri ele alınmaktadır.

5.1.4. Felsefe Anabilim Dalında Yapılan alışmalar

(Odabaş, 1985)	YÖK Ulusal Tez Merkezi sisteminden tezin içeriğine ulaşılamamaktadır.
(Kahraman, 2002)	alışmada, İbn-i Haldun'un toplum ve siyaset felsefesinin ana temaları ele alınıp incelenmektedir. Toplum ve siyaset felsefesinin kendine özgü kavramları ortaya konularak İbn-i Haldun'un genel anlayışının tümüne nasıl yansadığı belirtilmektedir.
(Avcı, 2008)	alışmada, Antikçağdan başlayan ve ilk tarihsel düzen olan dngselci anlayışın, Yahudilik ve Hıristiyanlıkla birlikte gelen insanın zamansallığı anlayışıyla tarihin anlam farklılaşmasına uğraması sonucu ortaya çıkan ilerlemeci anlayışın tarihsel seyri incelenmektedir. Bu inceleme için de kabul gören bu ilerlemeci görüşün gelişimi içerisinde devam ede gelen felsefi görüşlerin arasında tezat bir anlayış ve bilinçle hareket eden iki düşünürün, İbni Haldun ve G. Vico'nun, dönemlerinde kabul görmemiş olan eserleri ele alınmaktadır.
(şenol, 2009)	alışmanın amacı, İbn Haldun düşüncesinde tarih-umran ilişkisinin nasıl kurulduğunu anlamaktır. Beş bölüm ve Sonuç kısmından oluşan çalışmada, ele alınan tarihin ve umranın karşılıklı ilişkilerinin anlaşılmasına çalışılmakta, İbn Haldun düşüncesinde tarih ve umranın örtüşüp örtüşmediği sorgulanmaktadır.
(Karaca . , 2011)	Bu alışmada, İbn Haldun'un tarih anlayışı ve toplumun yasalarını keşfeden bir tarih bilimine katkısı incelenmektedir.

(Ergün, 2013)	Çalışmada öncelikle Cevdet Paşa'nın tarih yazıcılığındaki yerini tespit etmek için kendinden önceki tarih yazıcılığının temel ilkeleri ele alınmakta, bu çerçevede Cevdet Paşa'nın tarih tasavvuruyla İbn Haldun'un tarih tasavvuru arasındaki ilişki üzerinde durulmaktadır. Cevdet Paşa'nın tarih tasavvurunun temel unsurları ile bu tarih anlayışının somut yansımaları olarak onun devlet anlayışı incelenmektedir.
(Çal, 2014)	Çalışma, Mukaddime ve Hükümet Üzerine İki İnceleme'de yer alan politik görüşler arasındaki benzerlikleri anlamayı amaçlamaktadır. Özel mülkiyet ve emek kavramları bu çalışmada tartışılan temel kavramlardır.
(Coşkun, 2015)	Bu çalışmada, XVII. yüzyıl Osmanlı ve Batı Dünyası'nda iktidar-bilim/ilim ilişkisi karşılaştırmalı olarak incelenmektedir. Beş "yapı"cı faktöre, yani siyasi, hukuki, ekonomik, kültürel (bilim ve felsefe çalışmaları) ve toplumsal yapı bağlamında ele alınan söz konusu ilişki, gelenek-modernizm, kul-birey, Sünni İslam-merkantilizm, şer'i ve örfi hukuk-pozitif hukuk, din-felsefe, ilim-bilim ikiliklerin etrafında değerlendirilmektedir.
(Gezer, 1997) ¹	Çalışmada İbn Haldun ve Farabi'nin felsefi düşünceleri karşılaştırılarak incelenmektedir.
(Ertürk, 1998) ²	Çalışma, tarih alanında 'olayları anlatmak' biçiminde olan tarih yazıcılığı yerine, 'olayları düşünmek' ilkesine dayanan tarih felsefesinin tohumlarını atan, biri İslam dünyasında, diğeri Batı dünyasında iki felsefecinin görüşlerini temellendirme amacına dayanmaktadır.

5.1.5. Felsefe Grubu Öğretmenliği Anabilim Dalında Yapılan Çalışmalar

(Soylu, 2007)	Çalışmada, İbn Haldun genel bir perspektifle ele alınmaktadır. Çalışmada yer alan alt başlıklar şu şekildedir; İbn Haldun'un hayatı ve Mukaddime, İbn Haldun'un metodolojisi, İbn Haldun'da toplum anlayışı ve İbn Haldun'da devlet.
(Demircioğlu, 2013)	Çalışmada genel anlamda İbn Haldun'un insan düşüncesinin ve medeniyet algısının tanıtılması amaçlanmaktadır. Bu bağlamda İbn Haldun'un kendi eserleri ve özellikle Mukaddime temel kaynak olarak kullanılmaktadır.

5.1.6. Felsefe Tarihi Anabilim Dalında Yapılan Çalışmalar

(Kuyurtar, 1992)	Bu çalışmada İbni Haldun'un ahlak hakkındaki görüşlerini ortaya koymaya ve onun ahlaki görüşlerinin İslam'da ortaya çıkmış ahlak geleneklerinden hangisine bağlı olduğunu belirlemeye çalışılmaktadır.

5.1.7. Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı

(Erdoğan, 2002)	Bu çalışmada, İbn Haldun'un toplum, sosyal yapı, sosyal değişim, devlet, politik tavırları içeren düşüncelerine işaret edilmekte; özellikle eğitim ile ilgili görüşleri üzerinde yoğunlaşılmaktadır.
(Gürbüz, 2002)	Çalışmada İbn Haldun'un Mukaddime isimli eserinde yer alan görüşleri değerlendirilmektedir. Bu çerçevede çalışmada İbn Haldun'un tarih ilmini tanımlamasına, tarihin gerçek amacının ne olduğuna ve umran ilmine değinilmektedir.

- 1 Gezer'in çalışması YÖK veri tabanında herhangi bir Anabilim dalı ile ilişkilendirilmemiştir. Bu çalışma tarafımızdan Felsefe Anabilim dalı bağlamında ele alınmıştır.
- 2 Ertürk'ün çalışması YÖK veri tabanında herhangi bir Anabilim dalı ile ilişkilendirilmemiştir. Bu çalışma tarafımızdan Felsefe Anabilim dalı bağlamında ele alınmıştır.

(Taşöz, 2003)	Çalışmanın amacı İbn Haldun' da toplum – bilgi ilişkilerinin incelenmesidir. Çalışma iki bölümden oluşmakta ve ikinci bölümde İbn Haldun' un bilgi ile bilgi – toplum ilişkileri anlayışı incelenmektedir.
(Akdemir, 2003)	Çalışma iki bölümden oluşmakta; ilk bölümde İslam filozoflarını konulan kısımlar yer almakta ve ikinci bölümde İbn Haldun'un din-felsefe ilişkisi ele alınmaktadır.
(Yılmaz B. , 2004)	Çalışma iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde İbn Haldun'un sosyolojik görüşlerine yer verilirken, ikinci bölümde İbn Haldun'un din-toplum ilişkisi hakkındaki görüşleri değerlendirilmektedir.
(Yer, 2004)	Bu çalışmada, birisi XI. diğeri XIV. yüzyılda yaşamış olan iki önemli düşünür Gazzâlî ve İbn Haldun'da din sosyolojisi açasından din-devlet ilişkisi sorunu karşılaştırmalı olarak incelenmektedir.
(Yılmaz Z. , 2006)	Çalışma, giriş ve iki bölümden oluşmaktadır. Giriş kısmında İbn Haldun'un hayatı ve eserleri, yetiştiği kültürel ortam ele alınmaktadır. Birinci bölüm, 'İbn Haldun'un Düşünce Yapısı' ismini taşımaktadır. İkinci bölümde ise İbn Haldun'un felsefe ve tasavvufa yaptığı eleştiriler ve tutarlılığı ele alınmaktadır.
(Yüksel, 2006)	Araştırma iki bölümden oluşmakta olup, birinci bölümünde öncelikle lider ve karizma kavramları tanımlanmaya çalışılmaktadır. Ayrıca karizmatik liderin şahsi özellikleri, sosyal-psikoloji disiplini içerisinde vurgulanmaktadır. Yine bu bölüm içerisinde genel geçer liderlik teorileri incelenmiş, bunlar ikisi doğudan, ikisi batıdan büyük siyaset kuramcıları olmak üzere Farabi, İbn Haldun, Machiavelli ve Max Weber'in siyasi liderlik teorileri ile sınırlı tutulmuştur. İkinci bölümde tezin ana konusu olarak, Hz. Ömer ve onun karizmatik liderliği ele alınmıştır.
(Ev, 2007)	Beş bölümden oluşan çalışmanın giriş bölümünde İbn Haldun'un hayatı, eserleri ve onun eğitim ve öğretim ile ilgili görüşüne kısaca yer verilmektedir. İlerleyen bölümlerde İbn Haldun'un eğitim konusundaki görüşleri ortaya konmaktadır.
(Ekinci, 2008)	Araştırmada, İbn Haldun'un adalet fikrini ortaya koymaya çalışılmaktadır. Araştırmada başta İbn Haldun'un Mukaddime'si olmak üzere diğer eserlerinden de yola çıkarak adalet anlayışını tetkik edilmektedir.
(Süngü, 2009)	Bu çalışmadaki amaç, İbn Haldun'un eğitim görüşlerinde İslâm filozoflarından ne derece etkilendiğini ortaya koymak ve bu görüşleri günümüz eğitim akımlarıyla mukayese ederek bu bilgiler işığında onun eğitim felsefesinin bir değerlendirmesini yapmaktır.
(Yılmaz ř. ř., 2009)	Çalışmada, eskimeyen ve birçok batılı düşünürün ilham kaynağı olan İbn-i Haldun'u ve onun tarihsel vakialara getirdiği nedensel izahları irdelenmektedir. İbn-i Haldun'un tarihte olmuş olan, olmakta olan ve olması muhtemel olan vakialar karşısında nedensel bağıntılı nasıl kurduğunu, sosyal bilimler için önerdiği eskimeyen metodolojisini ve daha önemlisi bilimsel aklın oluşabilmesi için olmazsa olmazların neler olduğunu sorgulamaya çalışılmaktadır.
(Evginer, 2010)	Çalışma beş bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın dördüncü bölümünde Doğu'dan İbn Rüşd, Farabi, İbn Haldun, Gazali ve İbn Arabî'nin rüya görüşleri ile Batı'dan Freud, Jung, Adler ve Fromm'un rüya üzerine olan eserleri ve düşünceleri incelenmektedir.
(Güden, 2010)	Çalışma iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, İbn Haldun'un Otorite Anlayışının Temel Kavramları, ikinci bölüm ise İbn Haldun'da Siyasi Otorite başlıklarını taşımaktadır.

(Erdem, 2011)	Bu çalışmada İbn Haldun'un iktisadi düşüncelerinin din ile olan ilişkisi açıklanmaya çalışılmaktadır. Çalışmada öncelikle İbn Haldun'un kim olduğu açıklanmaktadır. Sonrasında iktisat biliminin tarihi devirler içerisinde gelişimi ve din ile etkileşimi izah edildikten sonra İbn Haldun'un iktisadi görüşleri ve bunların din ile etkileşimi açıklanmaya çalışılmaktadır.
(Közleme, 2012)	İbn Haldun'un ve Mary Douglas'ın yemek teorileri çerçevesinde ele alınan bu çalışmada, tarihi seyir içerisinde dünyanın en büyük mutfaklarından biri haline gelmiş olan Anadolu Türk mutfak kültürünün din ile ilişkisi incelenmektedir.
(Tortuk, 2012)	Çalışmanın amacı, sosyoloji ve tarih felsefesinin kurucusu ünlü İslâm filozofu İbn Haldun'un, siyaset ve devlet felsefesine dair görüşlerinin Osmanlı düşüncesindeki yansımalarını tespit etmektir. Bu amaçla çalışma, Osmanlı düşünürlerinden İbn Haldun'un en çok etkisinin görüldüğü Kâtip Çelebi, Naîmâ ve Ahmet Cevdet Paşa düşünceleriyle sınırlandırılmıştır.
(Taşkın, 2013)	Bu çalışmada, İbn-i Haldun'un geliştirdiği yedi iklim teorisinden yola çıkılarak, coğrafyanın insan ve toplum faaliyetlerine etkisi incelenmektedir.
(Barışan, 2013)	Bu çalışmada Mukaddime'nin, ancak kendi bağlamında değerlendirilerek daha iyi anlaşılabilmesine işaret etmek adına, Mukaddimeyi genel olarak İslam düşüncesinin çeşitli dallarına nispetle ele almak üzere bir çerçeve çizilmektedir. Bu açıdan yine Mukaddime müellifinin değindiği alanlarla ilişkisi sorgulanmak istenmektedir.
(Kadioğlu, 2014)	Çalışmada, Platon ve İbn-i Haldun'da devletin güvenliği problemi incelenmektedir.
(Kalyoncu, 2015)	Çalışmada, İbn Haldun'un, kurucusu olduğu Umran ilminin dayandığı bilgi kuramı üzerinde durulmaktadır. Bu çalışmada, Umran ilminin yöntemi, kullandığı temel kavramlar ve bunlar aracılığıyla İbn Haldun'un tarih, toplum ve bilgi konularını yorumlaması ile ispatlamaya çalışılmaktadır.
(Ünalır, 2015)	Çalışmada İbn Haldun'un ve Thomas Hobbes'un geliştirdikleri siyaset felsefelerindeki devlet anlayışı karşılaştırılmaktadır.
(İrğat, 2015)	İbn Haldun'a ait kavramsal çerçeve ve metodolojinin, tarihselcilik düşüncesi bakımından analiz edildiği bu çalışmada, bir yandan İbn Haldun'a ait tarihselci bakışın genel özellikleri; diğer yandan da İbn Haldun'un, Batı kaynaklı bu düşüncüyü hangi yönleriyle etkilediği konusunda tespitler yapılmaktadır.
(Dursun, 1998) ³	Bu araştırmada, İbn Haldun'un, felsefe ve din değerlendirmeleri incelenmeye çalışılmaktadır. İbn Haldun'un Mukaddime'de izlediği metod esas alınarak tarih, daha sonra umran ilmi araştırılmaktadır. Tarih ve umranı ele alırken, onların din ve felsefeyle ilişkileri belirtilmeye çalışılmaktadır.

5.1.8. İktisat Anabilim Dalında Yapılan Çalışmalar

(Söğütlü, 1995)	Çalışmada İbn Haldun'un devlet ve ekonomi hakkındaki görüşlerine yer verilmekte ve güncel iktisadi düşüncelerle karşılaştırılmaktadır.
(Sadoğlu, 1995)	Çalışmanın amacı, İbn Haldun'un Mukaddime adlı eserinde ortaya koyduğu sosyo-ekonomik değişme teorisini sistematik bir bütün haline getirerek temel dinamiklerini ve niteliğini belirlemektir.

3 Dursun'un çalışması YÖK veri tabanında herhangi bir Anabilim dalı ile ilişkilendirilmemiştir. Bu çalışma tarafımızdan Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim dalı bağlamında ele alınmıştır.

(Yıldırım E., 2006)	Bu alıřmada, İbn Haldun'un iktisadi ve mali dūřuncelerinin analizi yapılmaya çalıřılmaktadır. Eserinde dađınık bir řekilde yer alan iktisadi ve mali dūřunceler, bu çalıřmada derli toplu bir řekilde sunulmakta, iktisadi dūřunceleri ile kendisinden sonra gelen iktisatılırların dūřunceleri arasında karřılařtırmalar yapılmakta, bu yolla dūřuncelerindeki iktisadilik boyutu ve öncü konumunun daha iyi gōsterilmesi hedeflenmektedir.
(Alkan Y., 2014)	Bu çalışmada kapitalizm-öncesi, kapitalizm ve kapitalizm-sonrası dönemlerde toplumlarda sosyo-kültürel yapı ile politik ve ekonomik yapının ilişkilerini ele alınmaktadır. Çalışmada daha fazla İbn Haldun, Karl Marx, Emile Durkheim, Max Weber, Jürgen Habermas ve Anthony Giddens gibi bilim insanlarının din, toplum, siyaset ve ekonomi arasında keşfettikleri ilişkileri verilmektedir.
(Aydın, 2015)	alışma altı başlıktan oluşmaktadır. Çalışmanın altıncı bölümünde İbn Haldun'un iktisadi gōrūřleri ele alınmaktadır.

5.1.9. İlahiyat Anabilim Dalında Yapılan alışmalar

(Günay, 1984)	alışma sekiz bölümden oluşmaktadır. Bölüm başlıkları şu şekildedir; "Din Sosyolojisi Bir Bilim midir?", "İslamiyet ve Din Sosyolojisi", "Bir Din Sosyolojisi Öncüsü: İbn Haldun", "Ansiklopedik Bir Din Sosyolojisi Eseri: Mukaddime", "İbn Haldun'un Sosyolojisinin Temel Kavramları", "Mukaddime'de Statik ve Strüktürel Din Sosyolojisi", "Mukaddime' de Dinamik ve Fonksiyonel Din Sosyolojisi" ve "Sonuç".
(Hacıbrahimoğlu, 2002)	İbn Haldun ve Robin George Collingwood'un ele aldıkları tarih felsefesinin bazı problemlerini araştırma konusu yapılan çalışmada, üç bölüm bulunmaktadır. Çalışmada yöntem olarak, önce tarih felsefesinde kullanılmış oldukları temel kavramlar incelenmekte, ardından yöntem sorunları ele alınmakta, son olarak da tarih felsefesi ile ilgili bazı problemleri araştırılmaktadır.
(Yıldırım Ö. A., 2005)	İlimler tasnifi, kendilerinden önceki kadim ilimlerin varisleri olan seleflerinin gündemlerini iřgal ettiđi gibi Müslüman dūřünürlerin de orta çağlarda yoğun bir řekilde gündemlerini iřgal etmiř, hemen her dūřünür bu konuya deđinmiřtir. İbn Haldun'da bu konuya ilgi gōstermiř ve Mukaddime'nin son bölümünde bu konuya yer ayırmıřtır. Çalıřma da bu konuya ehemmiyet verilerek, İbn Haldun'un epistemolojisinin ipuçlarını, din-felsefe iliřkisini nasıl kurduđunu ve bu çok yönlü dūřünürün felsefe karřısındaki tutumu deđerlendirilmektedir.
(Osmanoğlu, 2011)	Ortaçađ siyaset felsefesinde adalet özömlmeleri üzerine kaleme alınmış bu tez adalet kavramını ahlaki, siyasi ve hukuki bir kavram olarak tartışan Hristiyan ve İslam filozoflarının adalet teorilerine odaklanmaktadır. Çalışmanın dōrdüncü bölümünde Kindi, Ebu Bekir Razi, Fârâbi, İbn Miskeveyh, İbn Sinâ, İbn Rūřd, Nasiruddin Tusî, Gazâli, Maverdi ve İbn Haldun gibi İslam filozoflarının adalet teorileri değerlendirilmektedir.
(Beyhan, 1996) ⁴	Bu alışma, İbn Haldun'un kişilik teorisini; özgün bir şekilde ortaya koymayı ve ađdař gōrūřlerle karşılaştırarak din psikolojisi bağlamında ilgiye sunmayı hedeflemektedir. Araştırma giriş ve iki ana bölümden oluşmaktadır. Giriř bölümünde araştırmanın problemi, önemi, sınırları ve metoduna değinilerek konuya yaklaşımın teorisi oluşturulmaktadır. I. Bölümde; İbn Haldun'un hayatı ve bilimsel kişiliği araştırmayı da ilgilendiren yönleriyle tanıtılmaktadır, Tarih ve Psikoloji, Kiřilik Psikolojisi kavramları teorik olarak incelenmektedir. II. Bölüm de ise İbn Haldun'un kişilik teorisi ortaya konmakta, ađdař gōrūřlerle ilişkilendirilmekte ve yorumlaması yapılmaktadır.

4 Beyhan'ın alışması YÖK veri tabanında herhangi bir Anabilim dalı ile ilişkilendirilmemiştir. Bu alışma tarafımızdan İlahiyat Anabilim dalı bağlamında ele alınmıştır.

5.1.10. İslam Felsefesi Anabilim Dalında Yapılan Çalışmalar

(Tokul, 1986)	Çalışma, İbn Haldun'un felsefenin önemli sistematik problemlerine bakış tarzını, değerlendirmelerini, meşşai felsefe temsilcilerine yönelttiği tenkitlerini ve sonuç olarak da felsefeye karşı tavır ve yaklaşımını tespit etmeyi çalışmaktadır.

5.1.11. İslam Medeniyeti ve Sosyal Bilimler Anabilim Dalında Yapılan Çalışmalar

(Yıldırım Y., 1990)	Çalışma giriş ve iki bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde İbn Haldun'un hayatı ve eserleri tanıtılmaktadır. Birinci bölümde İbn Haldun'un tarihçiliği ve metodu, ikinci bölümde ise umran teorisi ele alınmaktadır.
(Yıldırım Y., 1998) ⁵	Çalışmanın ana hedefi, İbn Haldun'un bedevi hayat tarzını çok yönlü ele almakla birlikte öncelikle siyasi tarih yönünden inceleyip bazı sonuçlara vardığını ortaya koymaktır.

5.1.12. İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalında Yapılan Çalışmalar

(Denek, 2007)	Bu çalışmada, İbn Haldun'un Mukaddime'si esas alınarak hilâfet, vezaret, adli, mali, askeri, dil, eğitim – öğretim, şehir hayatı ve ticaret gibi belli başlı İslam kurumları muhtasar bir şekilde tasvir edilmeye çalışılmaktadır.

5.1.13. Kamu Hukuku Anabilim Dalında Yapılan Çalışmalar

(Sır, 2004)	İki bölümden oluşan çalışmada İbn Haldun'un hayatı ve devlet-siyaset hakkındaki görüşleri yer almaktadır.
(Er E., 2016)	Bu tezde "İbn Haldun'un görüşleri ışığında toplumlar nasıl ve neden egemenlik oluşturur, devlet kurar ve hukuk düzenleri tasarlar?" gibi sorular yanıtlanmaya çalışılmaktadır.
(Okatan, 2016)	İbn Haldun Hukuk Sosyolojisi bağlamında kabul edebileceğimiz görüşlerini, toplumun değişen dinamiklerinin devlete, hukuka ve siyasi yaşama etkilerinden yola çıkarak ortaya atmıştır. Bu çalışmada, İbn Haldun'un hukuk sosyolojisine olan katkılarını irdelemektedir.

5.1.14. Kamu Yönetimi Anabilim Dalında Yapılan Çalışmalar

(Güler, 2006)	Bu araştırmanın amacı, Tanzimat'ın ilk yıllarından başlayarak II. Meşrutiyet'e kadar uzanan süreç içerisinde Osmanlı aydınlarının "medeniyet" algı ve kavramsallaştırmalarının geçirmiş olduğu değişimi ortaya çıkarmaktır. "Medeniyet" kavramının işaret ettiği Avrupa ile Osmanlı dünyası arasında yapılan karşılaştırmalar, devletin bekâsi, Osmanlı aydınlarının İbn Haldun'u yorumlama çabaları ile Osmanlı aydınlarının içinde buldukları psikolojik ortam ve Osmanlı aydınlarının kendi kendilerine yaptıkları özeleştiriler bu çalışmada üzerinde durulan konular arasındadır.
(Korkusuz, 2010)	Beş bölümden oluşan çalışmada İbn Haldun'un "asabiye modeli" üzerinden değerlendirme yapılmaktadır.
(Er M., 2016)	Bu çalışmada, yönetim tarzının İslami ve yahut seküler anlayışta olabilirliğine karşı durmadan, akli ön planda tutan siyasi otoritenin devlete olan etkileri İbn Haldun perspektifinden değerlendirilmektedir.

5 Yıldırım'ın çalışması YÖK veri tabanında herhangi bir Anabilim dalı ile ilişkilendirilmemiştir. Bu çalışma tarafımızdan İslam Medeniyeti ve Sosyal Bilimler Anabilim dalı bağlamında ele alınmıştır.

5.1.15. Ortaçağ Tarihi Anabilim Dalında Yapılan Çalışmalar

(Demirkol, 2000)	İbn Haldun, İslâmi söylem içinde kalmak şartıyla, ona zıt düşmeden ve onunla uyuşmaya girme endişesine kapılmadan tüm düşüncelerini günümüz pozitivist ve akılcı bilimsel yaklaşımlara yakın bir şekilde savunan orijinal bir düşünür olarak anlatılmaya çalışılmaktadır.

5.1.16. Ortadoğu Siyasi Tarihi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalında Yapılan Çalışmalar

(Say, 2011)	Düşünce tarihinin önemli isimlerinden İbn Haldûn'un (1332-1406) Uluslararası ilişkileri etkileyen unsurlara ilişkin görüşlerini Uluslararası ilişkiler disiplini çerçevesinde değerlendirmeyi hedefleyen bu çalışma, aynı zamanda, düşünürün yaklaşımlarının söz konusu disiplin açısından teorik bir katkı anlamına gelip gelmediğini tartışma amacını da taşımaktadır.

5.1.17. Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalında Yapılan Çalışmalar

(Atmaca, 2001)	Çalışmada, İbn Haldun ve Francis Bacon'a göre, yöntem ve önyargı değerlendirilmekte ve araştırmanın objektif olabilmesi için, bilim adamının her türlü duygusal eğilimden ve önyargıdan uzak durması gerekir sonucuna ulaşılmaktadır.

5.1.18. Siyaset Çalışmaları Anabilim Dalında Yapılan Çalışmalar

(Kurçan, 2014)	Bu tez çalışmasında iki düşünürün yani İbni Haldun ve Thomas Hobbes'un devlet anlayışları kendi şaheser kitapları üzerinden incelenip değerlendirilmektedir.
(Alkan H. , 1994) ⁶	Temel bir siyasal kavram olan otorite olgusunu merkeze alarak, İslam siyasi düşüncesinin ilgili kavram çevresinde sunduğu yaklaşımlar analiz edilmeye çalışılmaktadır. Çalışmada İbn Haldun'un konuyla ilgili görüşlerine yer verilmektedir.

5.1.19. Sosyal Politika Anabilim Dalında Yapılan Çalışmalar

(Mutlucan, 2014)	Bu çalışmada 14. yüzyılda yaşamış olan İbn Haldun'un iktisadi düşüncelerinin din ile olan ilişkisi açıklanmaya çalışılmaktadır.
(Demirkol, 1994) ⁷	YÖK Ulusal Tez Merkezi sisteminden tezin içeriğine ulaşılamadığı için sağlıklı bir veri elde edilememiştir.

5.1.20. Sosyoloji Anabilim Dalında Yapılan Çalışmalar

(Korkmaz, 1995) ⁸	Çalışmanın giriş bölümünde İbn Haldun'un hayatı, eserleri ve metodu ile ilgili bilgiler yer almaktadır. Çalışmanın ana başlığı olan "Kavramlar" başlığı altında ise Mukaddime'de yer alan kavramlar ayrı başlıklar halinde ele alınmaktadır.
(Gürhan, 1996) ⁹	Çalışmada İbn Haldun'un siyaset teorisi irdelenmekte ve bu teori üzerinden sosyolojik bir anlamlandırma yapılmaya çalışılmaktadır.

6 Alkan'ın çalışması YÖK veri tabanında herhangi bir Anabilim dalı ile ilişkilendirilmemiştir. Bu çalışma tarafımızdan Siyaset Çalışmaları Anabilim dalı bağlamında ele alınmıştır.

7 Demirkol'un çalışması YÖK veri tabanında herhangi bir Anabilim dalı ile ilişkilendirilmemiştir. Bu çalışma tarafımızdan Sosyal Politika Anabilim dalı bağlamında ele alınmıştır.

8 Korkmaz'ın çalışması YÖK veri tabanında herhangi bir Anabilim dalı ile ilişkilendirilmemiştir. Bu çalışma tarafımızdan Sosyoloji Anabilim dalı bağlamında ele alınmıştır.

9 Gürhan'ın çalışması YÖK veri tabanında herhangi bir Anabilim dalı ile ilişkilendirilmemiştir. Bu çalışma tarafımızdan Sosyoloji Anabilim dalı bağlamında ele alınmıştır.

(Yurtçul, 1999) ¹⁰	Bu çalışmada, İbn Haldun'un toplum, toplumsal yapı, toplumsal değişme, yöntem, ekonomi, tarih, coğrafya, din, devlet ve siyasi tavırlar konusundaki görüşlerine değinilirken; ağırlıklı olarak eğitim sosyolojisi alanındaki görüşleri işlenmektedir.
(Olgun, 1999) ¹¹	Bu çalışmada İbn Haldun ile Sorokin'in sosyal değişme teorilerini incelenerek benzerlikler bulunmaya çalışılmaktadır.
(Seven, 2001) ¹²	Tezin giriş bölümünde İbn Haldun'un hayatı, onu etkileyen kültürel çevre ve eserleri hakkında bilgi verilirken; ikinci bölümde, toplum yapısı, şehirleşme ve mimari; üçüncü ve son bölümde ise meslek grupları ve sanat konusu üzerinde durulmaktadır.
(Yazgan, 2006)	Tez çalışmasında, 'Toplumsal Yapı' kavramından hareketle İbn Haldun'un eseri Mukaddimedede yer alan ve ilk defa kendisinin keşfettiğini belirttiği "İlmi Umran" teorisi temel alınarak, Batıdaki toplumsal yapı teorileri ve İslam düşünürlerinden Farabi ve Yusuf Has Hacib'in toplum teorileri incelenmektedir.
(Şen, 2010)	Bu çalışmada, İbn Haldun'un şehir ve medeniyet konularındaki düşünce ve değerlendirmeleri araştırılmaktadır.

5.1.21. Tarih Anabilim Dalında Yapılan Çalışmalar

(Alkan H. , 2010)	Bu çalışma, tarih alanında "olayları anlatmak" biçiminde olan tarih yazıcılığı yerine, "olayların nedenlerini düşünmek" ilkesine dayanan tarih felsefesinin tohumlarını atan İbn Haldun ile yirminci yüzyılın önemli tarihçilerinden olan ve uygarlıklar incelemesi ile günümüz dünyasında önemli bir yeri olan Arnold Toynbee'nin tarih görüşlerini karşılaştırmaktadır.
(Ünal M. E., 2016)	Çalışmanın temel konusu İbn Haldun'un tarih, devlet ve toplum nazariyelerinin Osmanlı tarih ve siyasetname müellifleri üzerindeki tesirini araştırmak ve bununla bağlantılı olarak Osmanlı'da bir tarih felsefesinden bahsetmenin mümkün olup olmadığını ortaya koymaktır.
(Parlatan, 1994)	YÖK Ulusal Tez Merkezi sisteminden tezin içeriğine ulaşılamadığı için sağlıklı bir veri elde edilememiştir.

5.1.22. Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalında Yapılan Çalışmalar

(Kuşgöz, 2007)	Çalışmada, İbn-i Haldun'un tefsire ve Kur'an ilimlerine bakışı incelenmektedir.
(Hacibekiroğlu, 2008)	Çalışma, dört bölümden oluşmakta, İbn Haldun'la ilgili bilgiler giriş bölümünde yer almaktadır. İlerleyen bölümlerde kelim ilmi ve İbn Haldun'un kelim ilmine yaklaşımı ele alınmaktadır.
(Bayder, 2010)	Bu çalışma, İbn Haldun'un usul-i fıkıh görüşleri ile birtakım furû' ve ayrıca mekâsıd, hilafiyât gibi konulardaki fikirlerini ele almaktadır.
(Atalay, 2016)	Çalışmanın amacı İslam dünyasındaki, birçok yönüyle de Müslümanlara özgü olan, devlet başkanlığı meselesini İbn Haldun'un gözüyle tekrar ele almaktır.

5.1.23. Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalında Yapılan Çalışmalar

(Yücekaya, 2014)	Çalışmada, İbn-i Haldun'un hanedanların yükselişi ve düşüşlerine dair görüşlerinin, günümüz uluslararası ilişkiler çalışmalarında da geçerli olduğu öne sürülmektedir.

10 Yurtçul'un çalışması YÖK veri tabanında herhangi bir Anabilim dalı ile ilişkilendirilmemiştir. Bu çalışma tarafımızdan Sosyoloji Anabilim dalı bağlamında ele alınmıştır.

11 Olgun'un çalışması YÖK veri tabanında herhangi bir Anabilim dalı ile ilişkilendirilmemiştir. Bu çalışma tarafımızdan Sosyoloji Anabilim dalı bağlamında ele alınmıştır.

12 Seven'in çalışması YÖK veri tabanında herhangi bir Anabilim dalı ile ilişkilendirilmemiştir. Bu çalışma tarafımızdan Sosyoloji Anabilim dalı bağlamında ele alınmıştır.

5.2. İbn Haldun Hakkında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Genel Değerlendirilmesi

Tez	Yazar	Başlık	Anabilim dalı
Yüksek Lisans	(Akdemir, 2003)	İbn Haldun'da Din - Felsefe İlişkisi	Felsefe ve Din Bilimleri
Yüksek Lisans	(Alkan H. , 1994)	Karşılaştırımlı Olarak İslam Siyasi Düşüncesinde Otorite Kavramı	Sistemde bilgi bulunmamaktadır.
Yüksek Lisans	(Alkan H. , 2010)	İbn Haldun İle Arnold Toynbee'nin Tarih Görüşlerinin Karşılaştırılması	Tarih
Yüksek Lisans	(Alkan Y. , 2014)	Kapitalist Öncesi Ve Sonrası Dönemde Sosyal Yapı-Ekonomik Yapı İlişkisi	İktisat
Yüksek Lisans	(Atalay, 2016)	Siyasî ve İtikadî Yönleriyle İbn Haldun'da Hilafet Ve İmamet Meselesi	Temel İslam Bilimleri
Yüksek Lisans	(Atmaca, 2001)	İbni Haldun Ve Francis Bacon`Da Yöntem Ve Önyargı	Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi
Yüksek Lisans	(Avcı, 2008)	İbni Haldun Ve G. Vico Karşılaştırmasında Doğalcı Ve Tinselci Tarih Felsefesi	Felsefe
Yüksek Lisans	(Aydın, 2015)	İbn Haldun'un Toplumsal Ve İktisadi Görüşleri	İktisat
Doktora	(Barışan, 2013)	İbn Haldun'un İslam Düşüncesindeki Arka Planı Ve Mukaddimenin İlimler Tasnifindeki Yeri	Felsefe ve Din Bilimleri
Yüksek Lisans	(Bayder, 2010)	İbn Haldun'un İslam Hukuku İle İlgili Görüşleri	Temel İslam Bilimleri
Yüksek Lisans	(Belge, 2016)	Bir Beşerî Coğrafyacı Olarak İbn Haldun	Coğrafya
Yüksek Lisans	(Beyhan, 1996)	İbn Haldun'da Kişilik Teorisi (Sosyal-Psikolojik Bir Yaklaşım)	Sistemde bilgi bulunmamaktadır.
Doktora	(Coşkun, 2015)	XVII. Yüzyıl Osmanlı Ve Batı Dünyası'nda İktidar-Bilim/İlim İlişkisinin Karşılaştırılması	Felsefe
Yüksek Lisans	(Çal, 2014)	İbn Haldun, John Locke: Toplum Hakkında Politik Bir Yorum-Özel Mülkiyete Bir Yol	Felsefe
Doktora	(Demircioğlu, 2013)	İbn Haldun'un İnsan Düşüncesi Ve Medeniyet Algısı	Felsefe Grubu Öğretmenliği
Doktora	(Demirkol, 2000)	İbn Haldun'da Bilim Ve Devlet Anlayışı	Ortaçağ Tarihi
Yüksek Lisans	(Demirkol, 1994)	İbn Haldun`Da Bilim Ve Devlet	Sistemde bilgi bulunmamaktadır.
Yüksek Lisans	(Denek, 2007)	İbn Haldun'un(1332-1406) `Mukaddime' Sine Göre İslam Kurumları Tarihi	İslam Tarihi ve Sanatları
Yüksek Lisans	(Dursun, 1998)	İbn Haldun'da Felsefe Ve Din Değerlendirmeleri	Sistemde bilgi bulunmamaktadır.
Yüksek Lisans	(Ekinci, 2008)	İbn Haldun'da Adalet Anlayışı	Felsefe ve Din Bilimleri
Yüksek Lisans	(Er E. , 2016)	İbn Haldun'un Asabiyye Kuramına Göre Devletleşme Sürecinde Hukukun Yeri	Kamu Hukuku

Yüksek Lisans	(Er M. , 2016)	İslam Siyasal Düşüncesinde İbn-İ Haldun	Kamu Yönetimi
Yüksek Lisans	(Erdem, 2011)	İbn Haldun'da Din-İktisat İlişkisi	Felsefe ve Din Bilimleri
Yüksek Lisans	(Erdoğan, 2002)	İbn Haldun'un Eğitim Anlayışı	Felsefe ve Din Bilimleri
Yüksek Lisans	(Ergün, 2013)	Ahmed Cevdet Paşa'nın Tarih Tasavvuru	Felsefe
Yüksek Lisans	(Ertürk, 1998)	Tarih Felsefesinde İbn Haldun Ve Vico	Sistemde bilgi bulunmamaktadır.
Doktora	(Ev, 2007)	İbn Haldun'un Eğitim Görüşü	Felsefe ve Din Bilimleri
Yüksek Lisans	(Evginer, 2010)	Psikolojik Ve Dini Bir Fenomen Olarak Rüya	Felsefe ve Din Bilimleri
Yüksek Lisans	(Gezer, 1997)	Farabi Ve İbni Haldun`Da Erdemli Olmayan Toplum Öğretisi	Sistemde bilgi bulunmamaktadır.
Yüksek Lisans	(Güden, 2010)	İbn Haldun'un Mukaddimesi Bağlamında Siyasî Otorite	Felsefe ve Din Bilimleri
Doktora	(Güler, 2006)	Tanzimat'tan II. Meşrutiyet'e "Medeniyet" Anlayışının Evrimi	Kamu Yönetimi
Yüksek Lisans	(Gün, 2002)	İbn Haldun`Un Mukaddime`deki Din Eğitimi İle İlgili Görüşleri	Din Eğitimi
Doktora	(Günay, 1984)	İslam Dünyasında Bir Din Sosyolojisi Öncüsü: İbn Haldun (1332-1406)	İlahiyat
Yüksek Lisans	(Gürbüz, 2002)	İbn Haldun`Da Tarih Felsefesi	Felsefe ve Din Bilimleri
Yüksek Lisans	(Gürhan, 1996)	İbn Haldun'un Siyaset Teorisi Üzerine Sosyolojik Bir Çalışma	Sistemde bilgi bulunmamaktadır.
Yüksek Lisans	(Hacıbekiroğlu, 2008)	İbn Haldun'un Kelâmcılığı	Temel İslam Bilimleri
Yüksek Lisans	(Hacıbrahimoğlu, 2002)	Collingwood Ve İbn Haldun`Un Ele Aldığı Tarih Felsefesinin Bazı Problemleri	İlahiyat
Doktora	(İrğat, 2015)	Tarihselcilik Düşüncesi Bakımından İbn Haldun	Felsefe ve Din Bilimleri
Yüksek Lisans	(Kadioğlu, 2014)	Platon Ve İbn-İ Haldun'da Devletin Güvenliği Problemi	Felsefe ve Din Bilimleri
Yüksek Lisans	(Kahraman, 2002)	İbn-İ Haldun`Da Toplum Ve Siyaset Felsefesi	Felsefe
Yüksek Lisans	(Kalyoncu, 2015)	İbn Haldun'un Yorum Kuramı	Felsefe ve Din Bilimleri
Yüksek Lisans	(Karaca Ç., 2011)	İbn Haldun'un Mukaddime'sinde Toplumun Yasalarını Keşfeden Bir Düşünce Etkinliği Olarak Tarih	Felsefe
Yüksek Lisans	(Korkmaz, 1995)	İbn Haldun'da Sosyolojik Kavramlar	Sistemde bilgi bulunmamaktadır.

Doktora	(Korkusuz, 2010)	1980 Sonrası Milliyetçilik Akımlarının İbn-i Haldun'un Asabiye Modeli Bağlamında Değerlendirilmesi	Kamu Yönetimi
Yüksek Lisans	(Kurğan, 2014)	Mukaddime'de Ve Leviathan'da Devlet Anlayışı	Siyaset Çalışmaları
Yüksek Lisans	(Kuyurtar, 1992)	İbni Haldun'un Ahlak Hakkında Görüşleri	Felsefe Tarihi
Yüksek Lisans	(Kuşgöz, 2007)	İbn-i Haldun'un Kur'an Ve Tefsir Anlayışı	Temel İslam Bilimleri
Doktora	(Közleme, 2012)	Türk Mutfak Kültürü Ve Din	Felsefe ve Din Bilimleri
Yüksek Lisans	(Mutlucan, 2014)	İbn Haldun Gözünden Din İktisat İlişkisi	Sosyal Politika
Yüksek Lisans	(Odabaş, 1985)	İbn Haldun'da Bilgi Teorisi	Felsefe
Yüksek Lisans	(Okatan, 2016)	İbni Haldun'un Hukuk Sosyolojisine Katkıları	Kamu Hukuku
Yüksek Lisans	(Olgun, 1999)	Sosyal Değişme Açısından İbn Haldun Ve Sorokin	Sistemde bilgi bulunmamaktadır.
Yüksek Lisans	(Osmanoğlu, 2011)	Ortaçağ Siyaset Felsefesinde Adalet	İlahiyat
Yüksek Lisans	(Parlatan, 1994)	İbn Haldun'un Mukaddimesinde Türkler	Sistemde bilgi bulunmamaktadır.
Yüksek Lisans	(Sadoğlu, 1995)	İbn Haldun`Da Sosyoekonomik Değişme	İktisat
Doktora	(Say, 2011)	İbn Haldun'un "Uluslararası İlişkileri Etkileyen Unsurlar" A İlişkin Görüşlerinin Analiz Ve Değerlendirilmesi	Ortaoğu Siyasi Tarihi ve Uluslararası İlişkiler
Yüksek lisans	(Seven, 2001)	Mukaddime'de Kültür Ve Sanat	Sistemde bilgi bulunmamaktadır.
Yüksek Lisans	(Soylu, 2007)	İbn Haldun'da Sosyolojik Düşünce	Felsefe Grubu Öğretmenliği
Yüksek Lisans	(Söğütlü, 1995)	İbn Haldun` Da Devlet İktisadi Hayat İlişkileri	İktisat
Yüksek Lisans	(Süngü, 2009)	İbn Haldun'un Eğitim Felsefesi	Felsefe ve Din Bilimleri
Yüksek Lisans	(Sır, 2004)	İbn Haldun Devlet Ve Siyaset Felsefesi	Kamu Hukuku
Yüksek Lisans	(Şen, 2010)	İbn Haldun'da Şehir Ve Medeniyet	Sosyoloji
Doktora	(Şenol, 2009)	İbn Haldun'da Tarih Ve Umran Sorunu	Felsefe
Yüksek Lisans	(Taşkın, 2013)	İbn-i Haldun Ve Coğrafyacılığı	Felsefe ve Din Bilimleri
Yüksek Lisans	(Taşöz, 2003)	İbn Haldun'da Toplum-Bilgi İlişkisi	Felsefe ve Din Bilimleri

Yüksek Lisans	(Tokul, 1986)	Felsefe Ve İbn Haldun	İslam Felsefesi
Doktora	(Tortuk, 2012)	İbn Haldûn'un Siyaset Ve Devlet Felsefesine Dair Görüşlerinin Osmanlı Düşüncesindeki Yansımaları	Felsefe ve Din Bilimleri
Yüksek Lisans	(Ünal M. E., 2016)	Osmanlı Tarih Yazımında Ve Siyâsetnâme Literatüründe İbn Haldun'cu Yaklaşımların Değerlendirilmesi	Tarih
Yüksek Lisans	(Ünalır, 2015)	İbni Haldun Ve Thomas Hobbes'un Siyaset Felsefelerinde Devlet	Felsefe ve Din Bilimleri
Yüksek Lisans	(Yazgan, 2006)	İlm-i Umran Düşüncesinin Arka Planı	Sosyoloji
Yüksek Lisans	(Yer, 2004)	Gazzâlî Ve İbn Haldun'da Din-Devlet İlişkisi	Felsefe ve Din Bilimleri
Yüksek Lisans	(Yetim, 1994)	Sosyal Siyaset Müesseselerinin En Büyüğü Olmak Bakımından İbn Haldun'un Devlet Görüşü	Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri
Yüksek Lisans	(Yurtçul, 1999)	İbn Haldun'un Eğitim Sosyolojisi	Sistemde bilgi bulunmamaktadır.
Yüksek Lisans	(Yücekaya, 2014)	İbn-İ Haldun'un Hanedanlar Döngüsü Kavramı Ve Çağdaş Uluslararası Sistem	Uluslar arası İlişkiler
Yüksek Lisans	(Yüksel, 2006)	Karizmatik Lider Örneği Olarak Hz. Ömer	Felsefe ve Din Bilimleri
Yüksek Lisans	(Yıldırım E. , 2006)	İbn-İ Haldun'un İktisadi Ve Mali Düşünceleri	İktisat
Yüksek Lisans	(Yıldırım Y. , 1990)	İbn Haldun'un Metodu Ve Umran Teorisi	İslam Medeniyeti ve Sosyal Bilimler
Doktora	(Yıldırım Y. , 1998)	İbn Haldun`Un Bedavet Teorisi	Sistemde bilgi bulunmamaktadır.
Yüksek Lisans	(Yıldırım Ö. A., 2005)	İbn Haldun'da İlimler Tasnifi Ve Felsefe Eleştirisi	İlahiyat
Yüksek Lisans	(Yılmaz B. , 2004)	İbn Haldun'a Göre Din-Toplum İlişkisi	Felsefe ve Din Bilimleri
Yüksek Lisans	(Yılmaz Z. , 2006)	İbn Haldun'un Tasavvufa Ve Felsefeye Yönelttiği Eleştiriler	Felsefe ve Din Bilimleri
Yüksek Lisans	(Yılmaz Ş. Ş., 2009)	İbn Haldun'da Tarihsel Varlık Alanının Nedenselliği	Felsefe ve Din Bilimleri

6. Sonuç

Çalışma da YÖK Ulusal Tez Merkezinden elde edilen veriler sınıflandırılarak incelenmeye çalışılmıştır. Bu veriler ışığında ulaşılan bilgiler;

- İbn Haldun hakkında yazılan tezler yıllar itibariyle artmakla birlikte olması gerekenden azdır. Bu alanda daha çok çalışma yapılması gerekliliği açıktır.
- Tezlerin yıllar itibariyle artış göstermesi akademik camiada İbn Haldun hakkında bir ilgi oluştuğunun da göstergesidir.

- Yapılan çalışmaların birçok farklı akademik alana yayıldığı gözlenmiştir. Bu ileriye dönük, İbn Haldun hakkında yapılabilecek çalışmaların hacmini de artıracaktır.
- Ayrıca ğretim yeleri bazında bu konuda uzmanlaşmış kişilere rastlanmamakla birlikte, buna dair bir ihtiyaç olduğu görülmektedir.

Çalışmada ayrıca belge inceleme yöntemi kullanılarak yazılan tezlerin içeriğine ve kapsamlarına dair bilgiler verilmiştir. Bu alışma, İbn Haldun perspektifinden çalışmalar yapacak araştırmacılar için önemlidir. Çalışma ileride İbn Haldun zerine yazılmış makalelerin derlenip, sınıflandırılmasıyla daha geniş bir boyut kazanacaktır. Bu konuda ayrıca, İbn Haldun hakkında yazılmış kitapların sınıflandırılması ile tarih, felsefe, sosyoloji, İslam ekonomisi gibi birçok akademik alana katkı sağlanacağı açıktır.

Kaynaklar

- Akdemir, F. (2003). *İbn Haldun'da Din - Felsefe İlişkisi*. Dokuz Eylül Üniversitesi, YL.
- Alkan, H. (1994). *Karşılaştırımlı Olarak İslam Siyasi Düşüncesinde Otorite Kavramı*. İstanbul Üniversitesi, YL.
- Alkan, H. (2010). *İbn Haldun İle Arnold Toynbee'nin Tarih Görüşlerinin Karşılaştırılması*. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, YL.
- Alkan, Y. (2014). *Kapitalist ncesi ve Sonrası Dönemde Sosyal Yapı-Ekonomik Yapı İlişkisi*. Celal Bayar Üniversitesi, YL.
- Atalay, A. (2016). *Siyasi ve İtikadi Yönleriyle İbn Haldun'da Hilafet Ve İmamet Meselesi*. Gümüşhane Üniversitesi, YL.
- Atmaca, S. (2001). *İbni Haldun ve Francis Bacon`da Yöntem Ve nyargı*. Atatürk Üniversitesi, YL.
- Avcı, A. (2008). *İbni Haldun ve G. Vico Karşılaştırmasında Doğalcı ve Tinselci Tarih Felsefesi*. Akdeniz Üniversitesi, YL.
- Aydın, K. A. (2015). *İbn Haldun'un Toplumsal ve İktisadi Görüşleri*. Maltepe Üniversitesi, YL.
- Barışan, C. (2013). *İbn Haldunun İslam Düşüncesindeki Arka Planı ve Mukaddimenin İlimler Tasnifindeki Yeri*. Marmara Üniversitesi, DR.
- Bayder, O. (2010). *İbn Haldun'un İslam Hukuku İle İlgili Görüşleri*. Ankara Üniversitesi, YL.
- Belge, R. (2016). *Bir Beşeri Coğrafyacısı Olarak İbn Haldun*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, YL.
- Beşel, F., & Yardımcıoğlu, F. (2017). Maliye Dergisinin Bibliyometrik Analizi: 2007-2016 Dönemi. *Maliye Dergisi*, 133-151.
- Beyhan, H. (1996). *İbn Haldun'da Kişilik Teorisi (Sosyal-Psikolojik Bir Yaklaşım)*. Uludağ Üniversitesi, YL.
- Choudhury, M. A. (2016). İbn Khaldun's Political Economy. *İslam Ekonomisi Ve Finansı Dergisi*, 1-33.
- Coşkun, C. (2015). XVII. Yüzyıl Osmanlı ve Batı Dünyası'nda İktidar-Bilim/İlim İlişkisinin Karşılaştırılması. Ankara Üniversitesi, DR.
- al, C. (2014). *İbn Haldun, John Locke: Toplum Hakkında Politik Bir Yorum-zel Mülkiyete Bir Yol*. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, YL.
- Demircioğlu, A. (2013). *İbn Haldun'un İnsan Düşüncesi ve Medeniyet Algısı*. Gazi Üniversitesi, DR.
- Demirkol, T. (1994). *İbn Haldun`Da Bilim ve Devlet*. Gazi Üniversitesi, YL.
- Demirkol, T. (2000). *İbn Haldun'da Bilim ve Devlet Anlayışı*. Niğde Üniversitesi, DR.
- Denek, T. (2007). *İbn Haldun'un(1332-1406) `Mukaddime' sine Göre İslam Kurumları Tarihi*. Harran Üniversitesi, YL.
- Dursun, S. (1998). *İbn Haldun'da Felsefe ve Din Değerlendirmeleri*. Marmara Üniversitesi, YL.

- Ekinci, A. (2008). *İbn Haldun'da Adalet Anlayışı*. Ankara Üniversitesi, YL.
- Er, E. (2016). *İbn Haldun'un Asabiyye Kuramına Göre Devletleşme Sürecinde Hukukun Yeri*. Galatasaray Üniversitesi, YL.
- Er, M. (2016). *İslam Siyasal Düşüncesinde İbn-i Haldun*. Niğde Üniversitesi, YL.
- Erdem, M. (2011). *İbn Haldun'da Din-İktisat İlişkisi*. Rize Üniversitesi, YL.
- Erdoğan, S. (2002). *İbn Haldun'un Eğitim Anlayışı*. Ankara Üniversitesi, YL.
- Ergün, C. (2013). *Ahmed Cevdet Paşa'nın Tarih Tasavvuru*. İstanbul Üniversitesi, YL.
- Ertürk, K. (1998). *Tarih Felsefesinde İbn Haldun ve Vico*. Gazi Üniversitesi, YL.
- Ev, H. (2007). *İbn Haldun'un Eğitim Görüşü*. Dokuz Eylül Üniversitesi, DR.
- Evginer, N. (2010). *Psikolojik ve Dini Bir Fenomen Olarak Rüya*. Selçuk Üniversitesi, YL.
- Gezer, A. (1997). *Farabi ve İbni Haldun'da Erdemli Olmayan Toplum Öğretisi*. Ege Üniversitesi, YL.
- Güden, M. (2010). *İbn Haldun'un Mukaddimesi Bağlamında Siyasî Otorite*. Cumhuriyet Üniversitesi, YL.
- Güler, R. (2006). *Tanzimat'tan II. Meşrutiyet'e "Medeniyet" Anlayışının Evrimi*. Marmara Üniversitesi, DR.
- Gün, A. (2002). *İbn Haldun'un Mukaddime'deki Din Eğitimi İle İlgili Görüşleri*. Cumhuriyet Üniversitesi, YL.
- Günay, Ü. (1984). *İslam Dünyasında Bir Din Sosyolojisi Öncüsü: İbn Haldun (1332-1406)*. Atatürk Üniversitesi, DR.
- Gürbüz, F. (2002). *İbn Haldun'da Tarih Felsefesi*. Ankara Üniversitesi, YL.
- Gürhan, O. (1996). *İbn Haldun'un Siyaset Teorisi Üzerine Sosyolojik Bir Çalışma*. Hacettepe Üniversitesi, YL.
- Hacibekiroğlu, A. (2008). *İbn Haldun'un Kelâmcılığı*. Fırat Üniversitesi, YL.
- Hacıbrahimoğlu, M. (2002). *Collingwood ve İbn Haldun'un Ele Aldığı Tarih Felsefesinin Bazı Problemleri*. Marmara Üniversitesi, YL.
- İrğat, M. (2015). *Tarihselcilik Düşüncesi Bakımından İbn Haldun*. Süleyman Demirel Üniversitesi, DR.
- Kadioğlu, İ. (2014). *Platon ve İbn-i Haldun'da Devletin Güvenliği Problemi*. Atatürk Üniversitesi, YL.
- Kahraman, Y. (2002). *İbn-i Haldun'da Toplum Ve Siyaset Felsefesi*. Atatürk Üniversitesi, YL.
- Kalyoncu, R. T. (2015). *İbn Haldun'un Yorum Kuramı*. Dokuz Eylül Üniversitesi, YL.
- Karaca, Ç. (2011). *İbn Haldun'un Mukaddime'sinde Toplumun Yasalarını Keşfeden Bir Düşünce Etkinliği Olarak Tarih*. Ankara Üniversitesi, YL.
- Korkmaz, N. (1995). *İbn Haldun'da Sosyolojik Kavramlar*. Marmara Üniversitesi, YL.
- Korkusuz, M. H. (2010). *1980 Sonrası Milliyetçilik Akımlarının İbn-i Haldun'un Asabiye Modeli Bağlamında Değerlendirilmesi*. Marmara Üniversitesi, DR.
- Közleme, O. (2012). *Türk Mutfak Kültürü ve Din*. Marmara Üniversitesi, DR.
- Kurğan, E. (2014). *Mukaddime'de ve Leviathan'da Devlet Anlayışı*. İstanbul Teknik Üniversitesi, YL.
- Kuşgöz, E. (2007). *İbn-i Haldun'un Kur'an ve Tefsir Anlayışı*. Cumhuriyet Üniversitesi, YL.
- Kuyurtar, M. (1992). *İbni Haldun'un Ahlak Hakkında Görüşleri*. Ege Üniversitesi, YL.
- Mutlucan, A. M. (2014). *İbn Haldun Gözünden Din İktisat İlişkisi*. Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, YL.
- Odabaş, U. K. (1985). *İbn Haldun'da Bilgi Teorisi*. Atatürk Üniversitesi, YL.
- Okatan, F. (2016). *İbni Haldun'un Hukuk Sosyolojisine Katkıları*. Selçuk Üniversitesi, YL.
- Olgun, H. (1999). *Sosyal Değişme Açısından İbn Haldun ve Sorokin*. Kırıkkale Üniversitesi, YL.
- Oruç, C. (2010). *İbn Haldun'un Mukaddimesinde Öğrenme*. Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 129-142.
- Osmanoğlu, Ö. (2011). *Ortaçağ Siyaset Felsefesinde Adalet*. Marmara Üniversitesi, YL.

- Parlatan, M. (1994). *İbn Haldun'un Mukaddimesinde Türkler*. Selçuk Üniversitesi, YL.
- Publicaton, L. (2014). *Bibliometrics: An Overview*. İngiltere: University Of Leeds.
- Sadoğlu, H. (1995). *İbn Haldun`da Sosyo-Ekonomik Değişme*. Dumlupınar Üniversitesi, YL.
- Say, S. (2011). *İbn Haldun`un "Uluslararası İlişkileri Etkileyen Unsurlar"a İlişkin Görüşlerinin Analiz ve Değerlendirilmesi*. Marmara Üniversitesi, DR.
- Seven, B. (2001). *Mukaddime'de Kültür ve Sanat*. Marmara Üniversitesi, YL.
- Sır, O. (2004). *İbn Haldun Devlet ve Siyaset Felsefesi*. Dokuz Eylül Üniversitesi, YL.
- Soylu, M. (2007). *İbn Haldun'da Sosyolojik Düşünce*. Gazi Üniversitesi, YL.
- Söğütlü, İ. (1995). *İbn Haldun`da Devlet İktisadi Hayat İlişkileri*. Dumlupınar Üniversitesi, YL.
- Süngü, A. (2009). *İbn Haldun'un Eğitim Felsefesi*. Süleyman Demirel Üniversitesi, YL.
- Şen, R. (2010). *İbn Haldun'da Şehir ve Medeniyet*. Hacettepe Üniversitesi, YL.
- Şenol, H. F. (2009). *İbn Haldun'da Tarih Ve Umran Sorunu*. İstanbul Üniversitesi, DR.
- Şentürk, R. (2006). *Medeniyetler Sosyolojisi:İbn Haldun'un Umran Kuramı Açısından Medeniyetler Arası İlişkilerin Geleceği. Geçmişten Geleceğe İbn Haldun (S. 265-276)*. İstanbul: İSAM.
- Taşkın, A. (2013). *İbn-İ Haldun Ve Coğrafyacılığı*. Marmara Üniversitesi, YL.
- Taşöz, E. (2003). *İbn Haldun'da Toplum-Bilgi İlişkisi*. Marmara Üniversitesi, YL.
- Tokul, K. (1986). *Felsefe ve İbn Haldun*. Marmara Üniversitesi, YL.
- Topçuoğlu, A. (1983). *İbn Haldun Üzerine Bir Bibliyografya Çalışması*. 199-241.
- Tortuk, B. B. (2012). *İbn Haldun'un Siyaset ve Devlet Felsefesine Dair Görüşlerinin Osmanlı Düşüncesindeki Yansımaları*. Süleyman Demirel Üniversitesi, DR.
- Uludağ, S. (1999). *İbn Haldun. İslam Ansiklopedisi (S. 538-543)*. İçinde Türkiye Diyanet Vakfı.
- Ünal, M. E. (2016). *Osmanlı Tarih Yazımında Ve Siyâsetnâme Literatüründe İbn Haldun'cu Yaklaşımların Değerlendirilmesi*. İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, YL.
- Ünalır, M. (2015). *İbni Haldun Ve Thomas Hobbes'un Siyaset Felsefelerinde Devlet*. Fırat Üniversitesi, YL.
- Yazgan, P. (2006). *İlm-i Umran Düşüncesinin Arka Planı*. Sakarya Üniversitesi, YL.
- Yer, S. (2004). *Gazzâli ve İbn Haldun'da Din-Devlet İlişkisi*. İstanbul Üniversitesi, YL.
- Yetim, M. (1994). *Sosyal Siyaset Müesseselerinin En Büyüğü Olmak Bakımından İbn Haldun'un Devlet Görüşü*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, YL.
- Yıldırım, E. (2006). *İbn-İ Haldun'un İktisadi ve Mali Düşünceleri*. Dumlupınar Üniversitesi, YL.
- Yıldırım, Ö. A. (2005). *İbn Haldun'da İlimler Tasnifi ve Felsefe Eleştirisi*. Marmara Üniversitesi, YL.
- Yıldırım, Y. (1990). *İbn Haldun'un Metodu ve Umran Teorisi*. Marmara Üniversitesi, YL.
- Yıldırım, Y. (1998). *İbn Haldun`un Bedavet Teorisi*. Marmara Üniversitesi, DR.
- Yıldırım, Y. (Ty). *Türkçe'de İbn Haldun Üzerine Yapılan Çalışmalar*. 139-174.
- Yılmaz, B. (2004). *İbn Haldun'a Göre Din-Toplum İlişkisi*. Uludağ Üniversitesi, YL.
- Yılmaz, Ş. Ş. (2009). *İbn Haldun'da Tarihsel Varlık Alanının Nedenselliği*. Uludağ Üniversitesi, YL.
- Yılmaz, Z. (2006). *İbn Haldun'un Tasavvufa ve Felsefeye Yönelttiği Eleştiriler*. Gazi Üniversitesi, YL.
- Yurtçul, B. (1999). *İbn Haldun'un Eğitim Sosyolojisi*. Cumhuriyet Üniversitesi, YL.
- Yücekaya, M. (2014). *İbn-i Haldun'un Hanedanlar Döngüsü Kavramı ve Çağdaş Uluslararası Sistem*. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, YL.
- Yüksel, M. M. (2006). *Karizmatik Lider Örneği Olarak Hz. Ömer*. Selçuk Üniversitesi, YL.
- Ziegler, B. (2009). *Methods For Bibliometric Analysis Of Research: Renewable Energy Case Study*. Cambridge, MA: Composite Information Systems Laboratory (CISL) Sloan School Of Management.

